

Iedereen in Alkemade kent JAN ZAADJE. Maar hij heet Jan van der Meer. Zijn bedrijf had hij in Noordeinde 45, waar nu Henny's Rits zijn kledingzaak heeft. Hoe Jan zijn bedrijf is gestart, vertelt hij in dit artikel.

NOORDEINDE 45

Na drie en een half jaar militaire dienst – ik was bijna vier en twintig jaar oud – komt de vraag: *wat nu?* Ik had vanaf de lagere school bij mijn vader in de tuinbouw gewerkt. Juist toen ik van school kwam, brak na een week de oorlog uit: mei 1940.

In de oorlog deed ik wat avondcursussen en haalde een tuinbouw- en het middenstandsdiploma. Ik kon dus twee kanten uit.

Na Indië (zie zijn verhaal in de Alkmadders nummers 2 en 3 van het jaar 2000) weer bij mijn vader gewerkt te hebben en later bij een baas, die de kluit belazerde, dacht ik te gaan emigreren. Maar ook dat kon niets worden. Ik had juist een paar maanden verkering en zus zei: *dan ga je maar alleen, want ik ga niet mee.* En toen was ik weer net zo ver als toen ik van die boot afkwam.

Maar je bent jong en je wil wat en je moet ook wat, want je kreeg nergens iets van. De werkloosheidswet (W. W.) bestond nog niet.

Er liepen die tijd meer dan honderd duizend jongens uit Indië naar werk te zoeken en de economische situatie was zeer slecht. Wat overbleef, was voor jezelf beginnen. De handel in. En wat lag meer voor de hand dan leveren aan de tuinders?! Ik kende het vak; ik sprak ook hun taal.

In april 1951 startte ik: op een fiets en met een paar zware tassen op pad en het kolenschuurtje van mijn vader was de winkel en het magazijn.

Voor de volledigheid: er waren in het dorp al twee zaken gevestigd met deze handel, dus er was wel concurrentie. Desondanks kon ik toch al aardig wat verkopen. Het ging dus goed. Na een paar maanden kwam de eerste tegenslag: ik moest weer zes

Jan van der Meer start op 2 januari 1952 met een winkeltje in Noordeinde 125. Hij zal er tot 17 april 1956 blijven. Foto: Jan van der Meer

weken in militaire dienst. Op herhaling noemde ze dat. *Weg zaakje*, dacht ik. *Je ontkomt er niet aan*, zei burgemeester Hoyneck van Papendrecht, *ze moeten allemaal, dus jij ook*. Maar ik kon kennelijk goed protesteren. De avond vóór de dag, waarop ik moest opkomen, stopte een motorordonnans voor onze woning in de Voorstraat en hij overhandigde mij het bericht van afstel. Ik was de eerste die niet hoefde op te komen!

In het najaar zag ik een klein winkeltje midden in het dorp leeg staan. (Noordeinde 125, red.) Ik kon het huren voor vier gulden in de week. Op 2 januari 1952 begon ik daar 'te winkelen'. Alleen voor en na de middag een paar uur geopend en de rest van de dag de weg op. Pionieren; heerlijk was dat!

Al was het maar een winkeltje van drie bij zes meter, de omzet steeg.

In 1953 kwam de eigenaar van een huis tegenover het winkeltje mij dat huis te huur aanbieden om daar te gaan wonen. (Het gaat hier om Noordeinde 110, red.) Een ongekende luxe in die tijd, waarin er onvoldoende huizen waren en jonge mensen in een kamer bij hun ouders of bij kennissen woonden. De woonruimte die er was, werd toegewezen via een commissie van gemeentewege.

Ik kreeg het advies om alvast te gaan trouwen voor de wet, zoals dat in de katholieke wereld heette. Later als het huis betrokken kon worden, zou het kerkelijke huwelijk volgen. En voor ons als katholieken was dat dan de tijd, dat je ging samenwonen. De huidige bewoner van het huis zou gaan emigreren naar Zuid Afrika. Hij vertrok als eerste; zijn vrouw en kinderen zouden later volgen. Ik liet achter dat huis een schuur bouwen voor magazijn bij de winkel. Dan komt de eerste brief uit Zuid Afrika. Er staat in: *ik kom zo spoedig mogelijk weer naar Holland. Vrouw, blijf zitten waar je zit.*

Daar zat ik. In september 1953 getrouwd en beiden nog inwonend bij onze ouders.

Ondertussen werkte Riet door en ik winkelde door. De omzet steeg.

De winkel met het woonhuis in Noordeinde 125 vormde de kop van een lang naar achteren gebouwd pand, dat bestond uit drie woonhuisjes. Begin 1954 kwam het tweede huisje vrij. Ik dacht: *Dit is mijn kans*. Ik vroeg of de mevrouw, waar ik het winkeltje van huurde, genegen was om naar huisje twee te verhuizen. En ja wel, dat was ze wel, dus konden wij bij de winkel gaan wonen. Mispoes. Toen er een huurcontract gemaakt was en getekend moest worden, haalde ze haar plankje op en bleef zitten waar ze zat.

Ondertussen werkte Riet door en ik winkelde door. De omzet steeg.

Het zal tweede helft 1954 zijn geweest, dat er iemand mij een pand kwam aanbieden. Het was een woonhuis met winkel en magazijn. (zie foto 94 in Oude Prentkaarten van Roelofarendsveen, deel IV: het betreft het meest rechtse pand, red.) Een juweel van een pand, op een

uitstekende plaats, namelijk ongeveer honderd meter vanaf de veiling, die toen nog midden in het dorp stond. Vraagprijs: achttien duizend gulden.

Voor ik verder ga, schets ik u de persoon, die mij dat aanbod deed. Hij had van de eigenares van het pand het verzoek gekregen het geheel voor haar te verkopen. Er lag nog ongeveer duizend meter grond achter. Deze man stond in ons dorp goed bekend en had het voordeel, dat hij van iedere inwoner wist hoe zwaar hij was in zijn portemonnee. Hij was namelijk voorzitter van de Raad van Toezicht van de Rabobank, toen nog Boerenleenbank, maar ook directeur van de veiling en wethouder/locoburgemeester. Volgens mij weet je dan wel een en ander hoe het zit in het dorp. (Dat moet Niek Turk zijn geweest, red.)

Ik ga dus naar de bank en leg ze de zaak uit. En ja hoor, het kon wel wat worden. Om de prijs nog wat te drukken, kon ik de achterliggende grond overdoen aan een buurmantuinder en zou mijn koopsom vijftien duizend gulden gaan bedragen. Ik zag het helemaal zitten; dit was het!

Na enkele weken komt de man mij in de winkel opzoeken en vraagt hoe ik gevaren ben. Ik deel hem heel verheugd mee, dat ik met de bank rond ben en dat ik het graag wil kopen. Het is donderdagmiddag. Hierop zegt hij: *Dan moet je er maar op rekenen, dat je het hebt. Ik ga aanstaande zaterdag naar Den Haag voor een gesprek met de eigenaar en zal haar hiervan op de hoogte stellen. Ik kom er daarna nog op terug.*

En dat was dat! Hij moet nóg komen. Never nooit niks meer laten horen. Enkele dagen later hoor ik langs de weg, dat Siem van Ruiten het pand

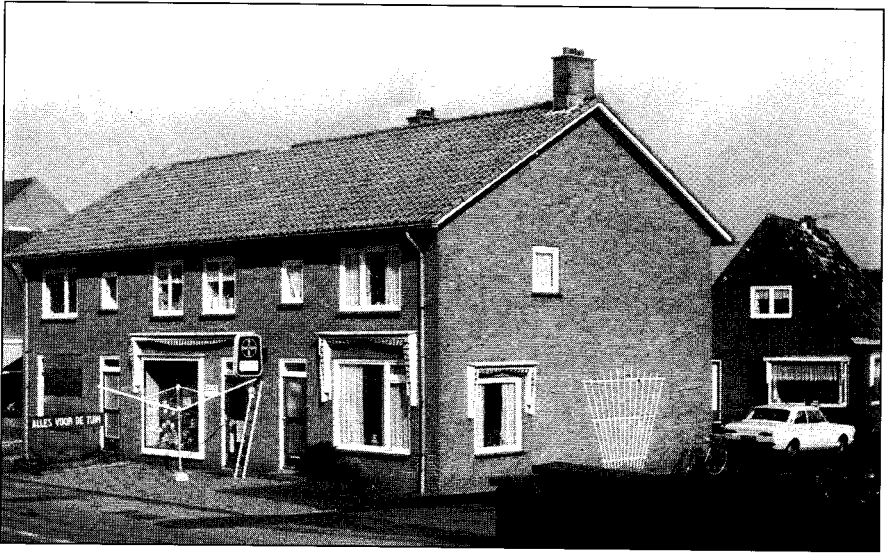
van *Dirk de boekdruk* (Dirk de Jong, red.) heeft gekocht. Het was een boekwinkel met drukkerij, dus voor ons een prima pand. Siem heeft het omgeschoffeld en er een nieuw huis gebouwd. Ik ben er altijd van uitgegaan, dat hij mijn verhaal niet kende.

Ondertussen werkte Riet door en ik winkelde door. De omzet steeg.

In de winter stookte ik een heel klein oliekachelkje in de winkel en kreeg daardoor de *peterolieboer* aan de deur. Ik was in die tijd misschien wel wat moedeloos en ik denk door een gesprek over het voorgaande, dat deze peterolieboer de woorden sprak: *Je kan van mij wel grond kopen*. Dat betrof het perceel, waar we dan later op gebouwd hebben. Het is dan de winter 1954-1955. Deze man, die mij het perceel aanbood, was de vader van Piet Koek, de kapper, tot voor kort kapper in Noordeinde 21, waar nu Klein Optiek is gevestigd. Net als kapper Koek was zijn vader ook een man van weinig woorden. Op de aangeboden plek stond een groot woonblok, bekend onder de naam *huis van Leen Olijerhoek*, ook wel *Het Fort*, waarin overigens zeven gezinnen woonden. Het ging eigenlijk om de prijs van de grond. *Zullen we het allebei opschrijven?*, stelde hij voor. Ik vond het best. Hij schreef op de onderkant van zijn sigarendoos *f 5,25* per vierkante meter en ik op een kladblaadje *f 5,-*

Het pand rechts van de brug kon Jan van der Meer van peterolieboer Koek kopen. Eigenhandig brak Jan het af om er een nieuw pand op die plek te laten verrijzen. Foto: Jan van der Meer

*Een nieuw pand Noordeinde 43 en 45. In de linkse woning ging de familie Koek wonen, daarnaast was de winkel van Jan van der Meer en in het woonhuis rechts vestigde zich het gezin Van der Meer.
Foto Jan van der Meer.*

per vierkante meter. Ik, allang blij met deze kans, ging hier natuurlijk niet over in discussie. Het was in die tijd de gebruikelijke prijs. Maar toen ik, door ervaring al wat wijzer geworden, vroeg: *Wanneer kunnen we naar de notaris?*, schoten zijn ogen vuur. *Vertrouw je me niet?*, vroeg hij. Ik dacht onmiddellijk: *Daar gaat m'n grond*. Na een week in angstige spanning te hebben geleefd, zei hij tijdens het vullen van het oliekannetje: *Maak het maar in orde bij de notaris. Ik ga wel mee*.

En zo is het gelukkig goed afgelopen: eerst een voorlopig koopcontract. Het definitieve koopcontract zou gemaakt worden na uitzetten en heien. En zo gebeurde. Ik heb het woonblok eigenhandig afgebroken en gezamenlijk zijn we gaan bouwen: Koek aan de noordkant een woonhuis, ik de winkel in het midden en onze woning aan de zuidkant.

Toch was er nog een probleem. Toen de zaak was uitgezet, bleek, dat het hele bouwwerk zo scheef aan de weg zou komen te staan, dat er aan de zuidkant geen auto meer langs kon en aan de noordkant geen trottoir mogelijk was. Ik met mijn bezwaren naar het gemeentehuis, naar de heer Deen. Dat kon helemaal niks worden, volgens hem, want het land, waarop gebouwd gaat worden ligt nu eenmaal niet recht aan de dorpsweg. Alle huizen in de Veen staan scheef aan de weg. Dus inpakken en wegwezen.

*In 1988 deed Jan van der Meer zijn bedrijf over aan zijn zoon Vincent.
Foto-archief: J.W. Kret*

Een paar dagen later loop ik daar nog eens te kijken en wat gebeurt? Het hele gemeentebestuur, inclusief mijn vriend Deen, gaan lopend naar het Zuideinde, waar in die tijd de Veenwetering, oftewel de sloot langs de dorpsweg (nu Noordeinde en Zuideinde, red.), wordt gedempt. Ik bleef net zo lang wachten tot ze weer terug kwamen en ik dacht: *Nu of nooit*. Eén van de gemeenteraadsleden, die er bij liep, was de heer Jan van der Geest, aannemer in Oud Ade. Hem sprak ik aan. Hij verliet de colonne, hoorde me aan, bekeek het probleem ter plekke en de andere morgen om half tien werd ik gebeld door de heer Deen. Of ik even op het gemeentehuis wilde komen. De rest laat zich raden. Het gaf me een goed gevoel.

In mei 1955 lag de betonnen fundering kant en klaar. Er kon gebouwd worden. Het werd juni, juli, augustus . . . en er gebeurde niets meer. Uiteindelijk bleek de aannemer nog geen splinter hout in huis te hebben. Hij was failliet.

Ondertussen werkte Riet door en ik winkelde door. De omzet steeg. Het is september 1955 als ik naar een andere aannemer ga. Op mijn vraag of hij de bouw wilde overnemen, was het antwoord: *Ja, maar we rekenen het zelf wel graag even na*. Begrijpelijk. Kort en goed, er moest

ongeveer drie duizend gulden bij. Dat viel wel even tegen, want dat was toen toch veel geld. Maar goed, in september wordt dan toch de bouw voortgezet en op 17 april 1956 wordt er wéér getrouwd, maar nu in de kerk. Het is dan twee en een half jaar later na het burgerlijke huwelijk.

Ook dit is een stukje Veense geschiedenis.

Jan van der Meer
